

Quotidiana Christiani Militis Tessera

Stanyhurst, Guillaume

Coloniæ Agrippinæ, 1682

13. Dies Octob. Historia est conglobata quædam, & coacervata Sapientia;
Hominumque multorum mens in unum conglobata. S. Gregorius Nazianz.
Epist. ad Nicobul.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55659)

pationes sex justos Surii tomos, quibus omnium sanctorum res præclare gestas fusissimè complexus est, sexies evolvit, præter alios complures libros; dicebatque se malle vivendi, quàm legendi facultate carere. Tibi ergò fuerim auctor, ut multos evolvas Auctores, & hoc tibi sit cordi.

Libros scruteris, quamvis opulentus haberis.

13. DIES OCTOB.

Historia est conglobata quædam, & coacervata Sapientia; Hominumque mulorum mens in unum conglobata. *S. Gregorius Nazianz. Epist. ad Nicobul.*

Historia. I.
rum uti-
litas.

Non fatis ad utilitatem referandum, ut legas, necesse est legendo feligas. Inter illa præferenda est omnibus assidua historiarum volutatio. Causam accipias ex S. Gregorio, qui nobis hodiernæ est auctor Tesserae. Quid inter omnia quæ cadunt sub votum hominis, fingi propè optabilius potest, quàm in omni rerum eventu, semper fortunato gaudere successu: in quovis negotio, vel sibi cum laude, vel alteri cum fructu consulere? posse se, vel alios præsentissimo eripere periculo; posse ad quævis quæ præponuntur dubia, appositè, prudenterque respondere, posse levi negotio, aliorum refellere dicta? denique seu quid agat, seu quid dicat, audiatur cum plausu, fiat cum fructu. Hæc omnia nanciscerisvolvendo historias. Quia dum legendo per varios libros, oculis & animo vagaris, potes inde velut in unum cumulum coacervare omnium ætatum, ac hominum doctissima respon-

responsa, saluberrima consilia, solertes evadendi pericula rationes, stratagemata Martia, aliaque sexcenta laude dignissima facinora. Hæc omnia tua facis, dum aliena legis. Teste Plinio: (a) *Res ardua est, vetustis novitatem dare, novis auctoritatem, obsoletis nitorem, obscuris lucem, fastidiis gratiam, dubiis fidem.* Hoc faciunt, quod factu tam est arduum, historiæ.

II. Fructus quos fas est legentem historias, capere ex lectis, eleganter exposuit Maximus Tyrius. Quidquid boni est, sive honesti, sive utilis, sive jucundi, Historiarum lectioni inesse, sic dilucide demonstrat. (b) *Nihil est jucundius, quam in Historiis versari, quam sine labore ullo passim divagari, omnia simul loca intueri, omnibus bellis sine periculo interesse, infinitum temporis spatium contrahere, infinitas res gestas simul cognoscere, quæ ab Assyriis, quæ ab Aegyptiis, quæ à Persis, quæ à Medis, quæ à Grecis facta sunt. Bello nunc terrestri, nunc marino, nunc concionis media videntur interesse consiliis. Cum Themistocle in mari, cum Leonide in terra pugnare; cum Agesilao trajicere, cum Xenophonte incolumem redire; amare cum Panthea, venari cum Cyro, regnare cum Cyaxari. Quod sapiens ea de causa dicatur Ulysses, quod vafer esset, multorumque hominumque mores lustrasset, & urbes; dum sibi, dum sociis reditum, pariterque salutem apparat? Multo sapientior est, qui extra periculum, Historia lectione se explet. Charybdin videbit, sed sine naufragio: Syrenas audiet, sed sine vinculis; cum Cyclope aget, sed miti & placato. Hæc & alia plura Tyrius. Hinc qui Historias non obiter, sed pensiculatè legerit, omnia quodammodò novisse censendus est.*

III. Po-

(a) *In præfat. Hist. Natur.* (b) *Dissert. 12.*

III. Potestne evidentius convinci, quod pro animæ salute hauriri possit emolumentum ex lectione præsertim sacrarum Historiarum, quam ex duobus illis Aulicis, de quibus eleganter Divus Augustinus? (a) Erant illi, ut solent aulæ Proceres, mundi delitiis penitus irretiti, honoris cupidi, divitiarum avidi, cupiditate rerum pereuntium pleni, cœlestium inanes. Rapiebantur scenis theatricalibus, spectaculis Circensibus, convivii, tripudiis, lusibus, & id genus aliis oblectamentis. Erant & ambo jam desponsati. Quis homines illos totos terræ affixos, delitiis immerfos, vanitati consecratos, poterit ad frugem convertere? Suadere, ut quæ antea diligebant, odio habeant: quæ avidissime sectabantur, fugiant; quæ possidebant, abjiciant; quæ ambiabant avertentur; quæ æstimabant contemnant? Profectò nec omnibus suis orationibus Tullius, nec vi torrentis eloquentiæ Demosthenes, nec argumentis suis nervosissimis Aristoteles, nec pondere auctoritatis suæ potuisset persuadere Cato, hoc tamen illis, ut faciant, persuadebit liber unus brevissimo tempore non sedulo lectus, sed leviter inspectus, imò ab altero tantum auditus. Illi enim Palatini casam fortè ejusdem eremiculæ ingressi, repereunt codicem in quo scripta erant acta S. Antonii, arripuit unus librum, inspicit, legit. Vix inspexit librum, despexit uterque mundum: & ambo jusserunt mundum res suas habere, & ut tandem essent sui, deseruerunt sua. Sic unius libri lectio, utriusque fuit à mundo averfio, ad Deum conversio. Tanti refert, ut sit inter paucos electos,

(a) L. 8. Confes. c. 6.

electos, vel pauca è pio libello subindè legere. Imò
sufficit ad plenam animi libertatem, sedulò lectus
vel unicùs liber. Unde rem acu tetigit, qui hoc ce-
cinit :

Ut sis menti liber, satis est vel lectio libri.

14. DIES OCTOBRIS.

Nemo quærat efficientem causam voluntatis mala
non efficiens, sed deficiens. *S. Augustinus lib. 2
de civ. Dei.*

Volunta- I.
tis Refor-
matio.

TAndem dicendo prolapsi
mus ad palmare omnis boni
& mali instrumentum ad illam
animi facultatem, quæ quia
omnes ejus facultates, summo pollet imperio, eam-
dem indigetatur Regina. Hæc est Voluntas, in qua
summa sit quidvis volendi, & nolendi, pro impe-
rio potestas, & pro arbitrio libertas, illa una est,
quæ nos manuducit ad Virtutem, vel ad Vitium, &
quod inde sequitur ad salutem, vel exitum, ad
cælum, vel ad orcum. Voluntas mala, licet pariat
omne malum, non tam est efficiens, quàm defi-
ciens: quia quod agit teste Augustino, non est ef-
fectio, sed defectio. Illa enim efficit, ut deficiant
omnes Virtutes. Illius ergò regendæ cura, non tan-
tùm debet esse summa, sed propè sola. Nam illius
Voluntatis recta gubernatione, licet totam felicità-
tis molem dirigere, machinas omnes miseriæ dirue-
re, & Fortunam immotam, rarò miraculo, figere.
Mala quæ patimur sunt plurima, quæ facimus maxi-
ma. Plura sunt igitur mala, quàm malorum remedia.
Itaque singulis malis singula respondere nequeunt